

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Don't forget : contributions to the assessment and management of suicide attempters in the general hospital

Verwey, Bastiaan

Citation

Verwey, B. (2007, February 1). *Don't forget : contributions to the assessment and management of suicide attempters in the general hospital*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/9728>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/9728>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Dankwoord (acknowledgements)

De opvang van suïcidepogers vraagt veel van velen. In een ziekenhuis zijn deze patiënten niet goed op hun plaats. Opgenomen worden tussen lichamelijk zieke mensen, die tot iedere prijs willen blijven leven, en zelf, lichamelijk gezond, vrijwillig, het leven willen beëindigen, dat is vragen om problemen. Patiënten vinden dat, maar al diegenen die bij de opvang van suïcidepogers betrokken zijn vinden dat ook. Onderzoek doen bij deze patiënten onder deze omstandigheden valt al helemaal niet mee. Dat het is gelukt is te danken aan velen. In de eerste plaats wil ik de patiënten bedanken voor hun bereidheid aan het onderzoek mee te werken. Het gaf ons de kans te leren dat we de opvang van suïcidepogers moeten verbeteren. Daarnaast wil ik alle medewerkers, met name de verpleegkundigen en assistenten van de verschillende afdelingen van Ziekenhuis Rijnstate, die ik niet met naam noem, bedanken. Zij immers hebben geholpen voorwaarden te scheppen om het onderzoek te doen. Ik ben trots op wat al deze toegewijde mensen doen voor suïcidepogers tijdens hun verblijf in het ziekenhuis.

Harry Rooijmans wil ik een dankbare knipoog geven, omdat hij mij bij iedere ontmoeting vroeg of ik al gepromoveerd was. Frits Huyse wil ik bedanken voor zijn niet-aflatende enthousiasme voor onderzoek op het gebied van de consultatieve psychiatrie en de gelegenheid die hij mij gaf te participeren in de ECLW Study. Daardoor kon ik een eerste onderzoek doen naar de zorg voor suïcidepogers in een aantal ziekenhuizen in Nederland.

Guus Essink was altijd enthousiast als ik over het onderzoek naar de vergeetachtigheid van suïcidepogers en de relatie met door hen geslikte benzodiazepinen vertelde en hij stelde alles in het werk om, met medewerkers van het laboratorium, bloedmonsters te analyseren. Ik ben hem dank verschuldigd ook omdat hij bereid was om mee te gaan naar Kees Ensink en Alex Munten-dam in Groningen om met hen samen te werken. Kees bracht zijn expertise in en was bereid met Alex de radio receptor-techniek in te zetten, waardoor wij de hoeveelheid benzodiazepinen en de metabolieten in bloed konden kwantificeren. Lutea de Jong zorgde voor de afronding met een gemeenschappelijke publicatie.

Paul Eling wil ik bedanken omdat hij mij hielp iets van het geheugen te begrijpen en voor ons onderzoek de juiste geheugentests te kiezen en te analyseren.

Frans Willekens en Henk Wientjes wil ik bedanken omdat zij mij de eerste beginselen van de statistiek probeerden bij te brengen.

Jan de Waal kan ik niet genoeg bedanken voor zijn niet-aflatende hulp. Jij hebt bij alle onderzoeken, die in het ziekenhuis zijn gedaan, geholpen. Je hebt meegedacht, assistenten nog eens geïnformeerd en gecoacht bij hun rol bij de onderzoeken, hebt zelf vele vragenlijsten afgenomen en altijd je goede humeur bewaard! Maria van der Linden heeft vooral bij het laatste onderzoek geholpen en haar zorgvuldigheid heeft ervoor gezorgd dat het tot een goed einde werd gebracht. Corien van der Heijden en Mary Ann Olminkhof wil ik bedanken voor de zorgvuldigheid waarmee zij de huisbezoeken aan patiënten hebben afgelegd. Het heeft mij ook geleerd dat er bij de opvang van betrokkenen van suïcidepogers nog veel ontbreekt.

Verskillende assistenten hebben mij geholpen, enkelen wil ik bij naam noemen. Met Winfried Laan schreef ik een klinische les over de tijdelijke vergeetachtigheid van suïcidepogers en daarmee laadden wij de verplichting op ons om dit fenomeen nader te onderzoeken. Roy Derikx was niet alleen met zijn humor een hulp bij het onderzoek bij hartcatheterisatiepatiënten. Dank voor je literatuursearch en hulp bij het schrijven. Molla Ali Bozdağ hielp mee het laatste onderzoek te coördineren.

Er is één iemand zonder wie dit proefschrift niet afgekomen zou zijn. Jeroen van Waarde, beste maat, beste Jeroen, jou ben ik het meest dankbaar. Jij was het die alsmaar riep dat ik aan het promoveren was en dat het behoorlijk opschoot. Maar jij was het die vooral opschoot: vanaf eind 2002 dacht je mee over het onderzoek en hielp bij de uitvoering, je las alle teksten, gaf commentaar, maar altijd op een positieve manier en stelde vele verbeteringen voor. De snelheid die jij aan de dag legde is, volgens mij, ongeëvenaard. Jouw stimulerende houding ging gepaard met een altijd opgewekt gemoed. Van de ochtenden en avonden met koffie samen achter de computer herinner ik mij met veel plezier vele momenten waarop we met veel grappen opnieuw een stuk tekst verbeterden.

Michael Müller, beste maat, jou wil ik bedanken voor je steun in bange dagen toen ik in 1998 letterlijk op mijn bek ging. Het onderzoek heeft je hart, maar je bent te kritisch en daar heb ik dan weer van geprofiteerd.

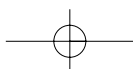
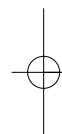
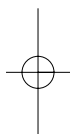
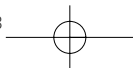
Wat was het een zegen dat er in Rijnstate een wetenschapsbureau werd opgericht. Dank aan alle medewerkers. Pieterneel Pasker, veel dank, jij was het die mij hielp toen alles leek te stranden. Met jouw heldere inzicht kwamen onvermoede resultaten aan het licht. Dat jij dat onder moeilijke omstandigheden moest doen, dwong nog eens extra respect af. Na deze beslissende slag wees je mij door naar Iris van Rooij, die altijd doorging tot het bittere eind. Iris, veel dank voor je geduld, je vasthoudendheid waar het ging om dicht bij de resultaten te blijven, de antwoorden die je formuleerde op mijn vragen en de oplos-

singen die je aandroeg. Edwin de Beurs wil ik bedanken voor zijn bereidheid mee te werken aan het laatste onderzoek, zijn uitleg over een van de gebruikte instrumenten en de analyses die we uitvoerden.

Ooit is het begonnen. Iets of iemand heeft in mij een onderzoeksvuur aangestoken, ook al denk ik dat het een klein gloeien is gebleven. Mijn vader bewonderde ik om zijn toegewijde studieuze houding. Voor hem waren patiënten als mens de moeite waard en iedere behandeling zag hij ook als een onderzoek. Hij is in dat opzicht een voorbeeld voor mij geweest. Mijn moeder heb ik, los van haar warmte en zorgzaamheid, niet anders gekend dan temperamentvol en kritisch, ook naar mij toe. Mijn beide ouders zorgden ervoor dat ik de gelegenheid kreeg te gaan studeren en lieten hun waardering daarvoor blijken. Zowel mijn vader als mijn moeder wil ik daar speciaal voor bedanken.

Hoe kijken je kinderen tegen je aan? Daar zit die vader op zijn vrije dagen op zijn studeerkamer in een ruimte met boekenkasten, waarin de ruggen van boeken en ordners je aanstaren met titels als 'Suicide' en 'Suicidepoging'. Het kan bijna niet gezond zijn. Marthe, Stijn en Erik, ik heb jullie er nooit op kunnen betrappen dat jullie dit vreemd vonden, maar ik kan mij niet voorstellen dat jullie het normaal vonden. Jullie hulp bestond er voor mij in dat jullie mij lieten merken het wel te zien zitten. De waardering en bewondering die ik voelde voor waar ik mee bezig was, heeft mij enorm gesteund.

Titia, jij was en bent de liefste en trouwste van allemaal. Je gaf en geeft mij de ruimte die ik nodig heb. Jouw houding van doe-wat-je-zou-willen bracht mij verder dan ik ooit gedacht had. Jij hielp mij door menig dal heen. Ook luisterde je naar mijn geklaag en wist dikwijls met een eenvoudige opmerking de werkelijkheid te reduceren tot zijn ware proporties. Lieve kinderen en lieve Tiets, heel veel dank dat jullie mij zo fantastisch hebben geholpen.

Curriculum vitae

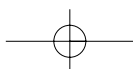
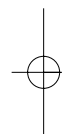
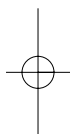
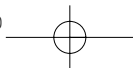
Bas Verwey werd geboren op 24 augustus 1949 in Leeuwarden. Na het behalen van het HBS-B diploma in 1968 ging hij geneeskunde studeren aan de Universiteit van Amsterdam. Hij behaalde het artsexamen op 12 april 1978, waarna hij als agnio werkte op de afdeling interne geneeskunde van het Slotervaartziekenhuis (hoofd: Prof. dr. L.W. Statius van Eps) in Amsterdam. Hij volgde de opleiding psychiatrie in Leiden (opleider: Prof. dr. J. Bastiaans). In dat kader werd het somatisch jaar gedaan op de afdeling neurologie van het Slotervaartziekenhuis (opleider: Dr. D. Moffie) en het keuzejaar op de polikliniek kinderpsychiatrie van het Wilhelmina Gasthuis (opleider: Prof. dr. D.J. de Levita) in Amsterdam. Hij werd ingeschreven in het specialistenregister op 1 oktober 1983.

Na twee maanden te hebben waargenomen begon hij op 1 januari 1984 als opvolger van dr. Th.B. Kraft als psychiater in het Gemeenteziekenhuis en het Diaconessenhuis in Arnhem, de ziekenhuizen die later fuseerden tot Ziekenhuis Rijnstate, thans onderdeel van de Alysis Zorggroep. Hij is zelfstandig gevestigd en werkt in een maatschap met dhr. M.E.T.M. Muller, dhr. J.A. van Waarde en dr. J. Tuerlings.

Van 1990 tot 1995 was hij lid van het bestuur van de Sector GGZ van het Gelders Instituut voor Welzijn en Gezondheid (GIWG). Hij participeerde van 1991 tot 1997 in de PAOG commissie psychiatrie van de Koninklijke Universiteit Nijmegen. In 1994 was hij lid van de Taakgroep Profielschets Psychiater Generalist van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie en tevens lid van de Commissie van Advies inzake de functie ziekenhuispsychiatrie.

Hij is sinds 1990 bestuurslid van de Sectie Ziekenhuispsychiatrie van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie, waarvan hij 6 jaar voorzitter is geweest. Van 1994 tot 1998 was hij lid van het bestuur van de Nederlandse Federatie voor Ziekenhuispsychiatrie (NFZP).

In 1994 richtte hij samen met dr. W.W. van den Broek de Werkgroep Elektroconvulsiotherapie Nederland op, waarvan hij thans nog voorzitter is. In 2005 was hij mede-oprichter van de Nederlandse Werkgroep ter bevordering van de ontwikkeling van Psychiatrisch Medische Units. Sinds 2004 is hij partieel opleider.

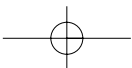
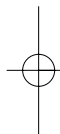
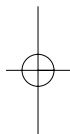
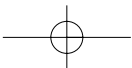
List of publications

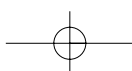
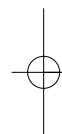
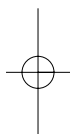
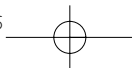
- Bemelmans, K. J., Verwey, B., Van Brussel, J. L., Van Kempen, G. M. J., Goekoop J. G. (1983). Major Depression and visuospatial judgment. In: *Proceedings of the 24th Dutch Federation Meeting*, Leiden 7-8 April. The Dutch Foundation Federation of Medical Scientific Societies.
- Kraft, Th. B., Verwey, B. (1985). Opnamebevordering, een vergeten aspect van het psychiatrisch werk. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 630-3.
- Nicolai, J.-P. A., Verwey, B. (1990). De hand aan eigen pols geslagen. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 134, 153-5.
- Genderteam Arnhem (1991). Patiënten met genderdysforie, een multidisciplinaire benadering. *Medisch Contact*, 46, 541-4.
- Verwey, B. (1991). Elektroconvulsietherapie in een perifere ziekenhuis. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 135, 1694-7.
- Laan, W. J. D. M., Verwey, B. (1992). Een zinvol gesprek op de juiste tijd? *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 136, 353-5.
- Verwey, B., Nicolai, J.-P. A., Verschoor L., Blokzijl E. (1992). Multidisciplinary treatment of patients with gender dysphoria. In: Hinderer, U. T., editor (1992). *Plastic Surgery*. Vol. II. Elsevier Science Publishers BV, 891-894
- Nicolai, J.-P. A., Blokzijl, E., Soudijn, E. R., Verschoor, L., Verwey, B. (1992). Surgical treatment of patients with gender dysphoria. In: Hinderer, U. T., editor. (1992). *Plastic Surgery*. Vol. I. Elsevier Science Publishers BV, 335.
- Huyse, F. J., Laarhoven, J. van, Opdenvelde, W., Pronk, J., Schoemaker, J. N., Snoei, H., Verwey, B., Zaane, J. van, Rijssenbeek, A., en de leden van de European Consultation/Liaison Workgroup for General Hospital Psychiatry and Psychosomatics (ECLW) (1992). Consultatieve psychiatrie in Nederland: eerste resultaten van een multi-centered internationale studie. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, 34, 216.
- Verwey, B. (1992) Europese elektroshock. Verslag van het 'First European symposium on ECT. Critical history-future trends', georganiseerd door de Oostenrijkse ECT-research Society, van 26 t/m 28 maart 1992 te Graz, Oostenrijk. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 47, 1126-1129.
- Huyse, F. J., Verwey, B., Op den Velde, W., Mast, R. C. (1993). van der. Ziekenhuispsychiatrie: naar een integratie van de consultatieve psychiatrie en de afdeling psychiatrie van het algemeen ziekenhuis. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, 35, 132-142.

- Genderen, W.E. van, Verwey, B., Rijk, A. de, Oss, G.E.C.J.M. van (1993). Anesthesie bij elektroconvulsietherapie. *Nederlands Tijdschrift voor Anesthesiologie*, 6, 21-26.
- Verwey, B., Nicolai, J.-P.A., Verschoor, L., Blokzijl, E. (1993). Multidisciplinary treatment of patients with gender dysphoria. *European Journal of Plastic Surgery*, 16, 63-66.
- Verwiel, J.M.M., Verwey, B., Heinis, C., Thies, J.E., Bosch, F.H. (1994). Succesvolle elektroconvulsietherapie bij een zwangere vrouw met het maligne neuroleptica-syndroom. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 138, 196-199.
- Verwey, B., Goekoop, J.G. (1994). Een gecompliceerde behandeling van letale katatonie. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, 36, 485-494.
- Taakgroep Profielschets Psychiater (Davids, A., Knol, J., Kölling, P., Laport, R.B., Louwerens, J.W., Meijs, A.M.A., Sierink, H.D., Tilburg, W. van, Verwey, B., Westerouen van Meeteren, F.J.W.) (1994). *Profielschets Psychiater*. Rapport van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie, november.
- Janssens, P.M.W., Bosch, F.H., Verwey, B. (1995). In de rubriek Ingezonden: Enige ervaringen met de bepaling van koolhydraat-deficiënt transferrine in serum. *Nederlands Tijdschrift voor Klinische Chemie*, 20, 321-322.
- Verwey, B. (1996). In de rubriek Ingezonden: Elektroconvulsietherapie bij therapieresistente depressie. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 140, 1042.
- Verwey, B., Koopmans, G.T., Opmeer, B.C., Zitman, F.G., Huyse, F.J. (1997). Richtlijnen en naleving daarvan bij de psychiatrische opvang van suïcide-pogers in algemene ziekenhuizen. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 141, 1338-1342.
- Stek, M.L., Beekman, A.T.F., Verwey, B. (1997). Elektroconvulsietherapie in de behandeling van depressie bij ouderen. *Tijdschrift voor Gerontologie en Geriatrie*, 28, 106-112.
- Verwey, B., Broek, W.W. van den, Müller, M.E.T.M. (1998). ECT: vaak te laat geïndiceerd? *COBO-bulletin*, 31, 2, 30-33.
- Janssens, P.M.W., Jonge, N.I.S. de, Bosch, F.H., Verwey, B. (1998). Ervaringen met CDT-bepaling in een algemeen ziekenhuis, voorwaarden voor optimaal gebruik. *Acta Neuropsychiatrica*, 10, 100-103.
- Van den Broek, W.W., Leentjens, A.F.G., Verwey, B. (1999). *Elektroconvulsietherapie*. Bohn Stafleu van Loghum, Houten/Diegem.
- Verwey B., Leentjens A.F.G. (1999). Indicaties. In: W.W. van den Broek, A.F.G. Leentjens, B. Verwey *Elektroconvulsietherapie*. Bohn Stafleu van Loghum, Houten/Diegem.
- Verwey B., Broek, W.W. van den (1999). Bijwerkingen. In: W.W. van den Broek,

- A.F.G. Leentjens, B. Verwey *Elektroconvulsietherapie*. Bohn Stafleu van Loghum, Houten/Diegem.
- Birkenhäger, T.K., Verwey, B. (1999). ECT en psychofarmaca. In: W.W. van den Broek, A.F.G. Leentjens, A.F.G., B. Verwey, *Elektroconvulsietherapie*. Bohn Stafleu van Loghum, Houten/Diegem.
- Jabaaij, L., Verwey, B., Hutschemaekers G. (1999). De PAAZ op woelige baren. *Medisch Contact*, 47, 1623-1625.
- Verwey, B., Kerkhof, A.J.F.M. (2000). De opvang van suïcidepogers in het algemeen ziekenhuis. In: Heeringen C. van, Kerkhof A.J.F.M. *Behandelingsstrategieën bij suïciditeit*. Bohn Stafleu Van Loghum, Houten/Diegem.
- Verwey, B., Eling, P., Wientjes, H., Zitman, F.G. (2000). Memory impairment in those who attempted suicide by benzodiazepine overdose. *Journal of Clinical Psychiatry*, 61, 456-459.
- Broek, W.W. van den, Huyser, J., Koster, A.M., Leentjens, A.F.G., Stek, M., Thewissen, M.L., Verwey, B., Vleugels, C.M.M., Vliet, I. van, Wijkstra, J. (2000). *Richtlijn Elektroconvulsietherapie*. Uitgeverij Boom, Amsterdam, december.
- Verwey, B., Koers, H. (2001). Ingezonden brief als reactie op 'Multidisciplinair verpleegd'. *Medisch Contact*, 56, 198.
- Verwey, B., Müller, M.E.T.M., Waal, J. de, Peters M., Timmer, F., Huyse, F.J. (2001). Patiënten met comorbiditeit beter behandeld. *Medisch Contact*, 56, 891-894.
- Verwey, B., Waarde J.A. van, Müller, M.E.T.M. (2003). Depressie: stoppen of doorgaan met ECT? *COBO-bulletin*, 36 (2), 37-40.
- Waarde, J.A. van, Richter, C., Müller, M.E.T.M., Verwey, B. (2004). De medisch-psychiatrische unit: meerwaarde voor patiënten, artsen en ziekenhuizen. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 5, 209-211.
- Verwey, B. (2004). Ziekte en zieke mens in *Een moderne Antonius*. *Vestdijkkroniek*, 130, 3-14.
- Tuerlings, J.H.A.M., Waarde, J.A. van, Verwey, B. (2004). Recidiverende suïcidepogers: hulp blijven aanbieden. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 31, 1521-1523.
- Jong, L.A.A. de, Verwey, B., Essink, G., Muntendam, A., Zitman, F.G. and Ensing, K. (2004). Determination of the Benzodiazepine Plasma Concentrations in Suicidal Patients using a Radioreceptor assay. *Journal of Analytical Toxicology*, 28, 587-592.
- Verwey, B., Muntendam, A., Ensing, K., Essink, G., Pasker-de Jong, P.C.M., Willekens, F.L.A. and Zitman, F.G. (2005). Clinically relevant anterograde amnesia and its relationship with blood levels of benzodiazepines in suicide attempters who took an overdose. *Progress in Neuro-Psychopharmacology & Biological Psychiatry*, 29, 47-53.

- Broek, W.W van den., Leentjens, A.F.G., van Vliet, I.M., Verwey, B. (redactie) (2005). *Handboek Elektroconvulsietherapie*. Koninklijke Van Gorcum BV, Assen.
- Verwey, B., Sienaert, P. (2005). Geschiedenis. In: W.W. van den Broek, A.F.G. Leentjens, I.M. van Vliet, B. Verwey (redactie). *Handboek Elektroconvulsietherapie*, Koninklijke Van Gorcum BV, Assen.
- Waarde J.A. van, Zandbergen E. G. J., Verwey B. (2005). Neuroleptisch maligne syndroom: een complexe diagnose en behandeling. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, 47, 1-7.
- Verwey, B., Waarde, J.A., Rooij, I.A.L.M. van, Gerritsen, G., Zitman, F.G. (2006). Availability, content and quality of local guidelines for the assessment of suicide attempters in university and general hospitals in the Netherlands. *General Hospital Psychiatry* 2006, 28, 336-342.

© Copyright 2006, B. Verwey

Productiebegeleiding: Annechien Visser, Visser's Latijn
Grafische vormgeving: Marjo Starink
Gebruikte lettertypes: DTL Haarlemmer, DTL Caspari
Gebruikte papiersoorten: 115 en 240 grams Bioset
Druk: Drukkerij Wilco, Amersfoort

ISBN 978 9021 368 2
NUR 875